

Houdbaarheid overheidsfinanciën

Eens in de vier à vijf jaar publiceert het CPB een vergrijzingsstudie

Deze studie geeft inzicht in de gevolgen van beleidkeuzes ...

... op de lange termijn. We kijken tot 2060 en verder ...

... en berekenen of de overheidsfinanciën houdbaar zijn

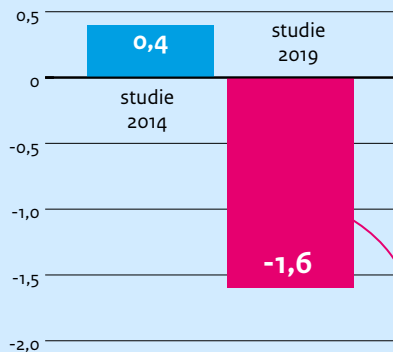
Hoofdvraag

Kunnen onze (klein)kinderen in de toekomst van dezelfde sociale zekerheid en overheidsvoorzieningen genieten zoals wij nu, zonder dat zij daarvoor meer belasting hoeven te betalen?

Houdbaarheidssaldo

in % bbp

Belangrijke drijvers

demografie

vergrijzing van de bevolking heeft groot effect op uitgaven en inkomsten

beleid

politieke keuzes, zoals de AOW-leeftijd, hebben ook (ver) na regeerperiode effect

rendement en groei

verschil tussen risicogewogen rendement en bbp-groei is belangrijk voor het houdbaarheidssaldo

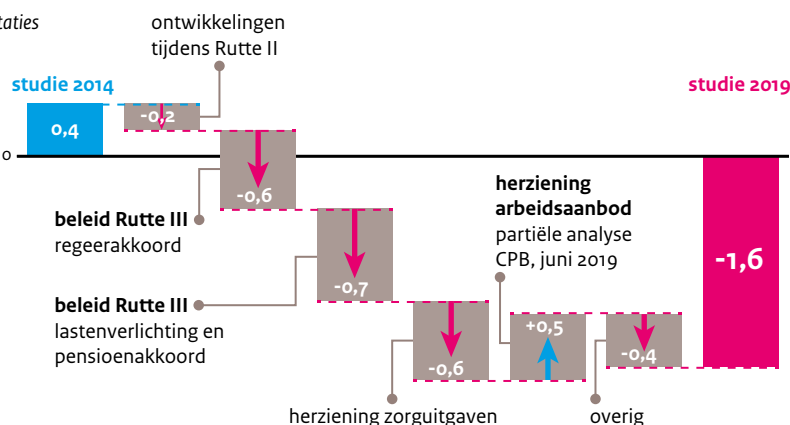
Voor gelijke overheidsvoorzieningen in de toekomst, moeten de uitgaven met 1,6% van het bbp (16 mld euro in 2025) afnemen, of de inkomsten met 1,6% van het bbp toenemen

Verandering

Het houdbaarheidsoverschot in 2014 is omgeslagen naar een tekort, hoe komt dat?

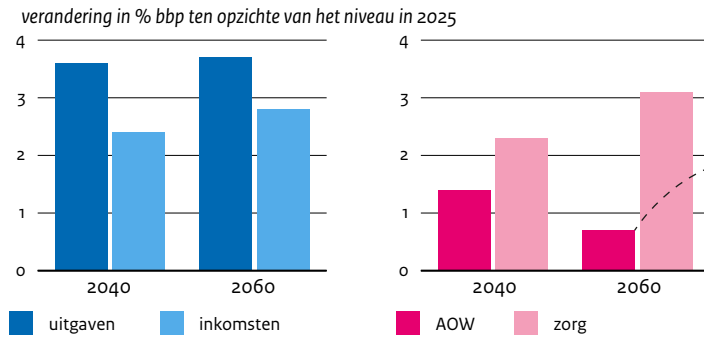
houdbaarheidsmutaties
in % bbp

↑ toename
↓ afname

Inkomsten en uitgaven

De overheidsuitgaven stijgen in de toekomst harder dan de inkomsten. Er gaat met name meer geld naar AOW en zorg

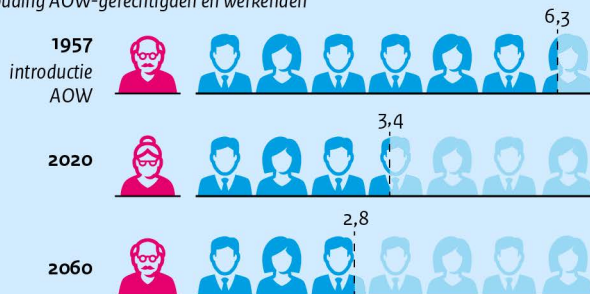

stijging AOW-uitgaven zwakt af door overlijden deel van babyboomers

Vergrijzing

De uitgaven nemen vooral toe door vergrijzing

verhouding AOW-gerechtigden en werkenden

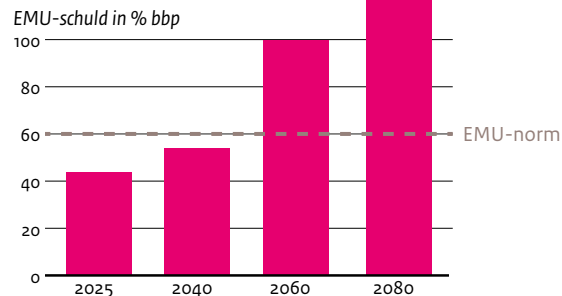

Gepensioneerden ontvangen AOW en ouderen gebruiken gemiddeld meer zorg. Er is meer zorgpersoneel nodig, dat betaald moet worden

Tegelijk zijn er in verhouding minder werkenden en stijgen de inkomsten uit belastingen minder hard

Schuld

Zonder aanvullend beleid loopt de staatsschuld op. Dit is geen houdbaar pad. Toekomstige generaties kunnen niet van dezelfde sociale voorzieningen genieten als wij, zonder de belastingen te verhogen

Keuzes

Een houdbaarheidstekort brengt (politieke) keuzes met zich mee:

wanneer gaan we bezuinigen of verhogen we de belastingen?

nu

straks

hoe verdelen we de pijn?

lage inkomens

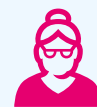

hoge inkomens

welke generatie draagt de lasten?

jongeren

ouderen

Er zijn ook andersoortige baten die leiden tot meer welvaart in de toekomst, bijvoorbeeld een gezondere leefomgeving en biodiversiteit. Het vinden van een goede balans hierin is geen technisch, maar een politiek vraagstuk

© Centraal Planbureau, Den Haag 2019